

УДК 811.162.1

**ЛЕКСЕМИ З СЕМАНТИКОЮ ЧЕРВОНОГО КОЛЬОРУ
У ТВОРАХ ПОЛЬСЬКИХ ПОЕТІВ
КІНЦЯ ХІХ–ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ ст.**

Марія ПОЛОВИНКІНА

*Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні НАН України
вул. Грушевського, 4, Київ, 01001
Відділ західно- і південнослов'янських мов
e-mail: polovynkina@gmail.com*

У статті на матеріалі поезії К.Пшерви-Тетмаєра, Я.Каспровича, Ю.Тувіма, М.Павліковської-Ясножевської та К.Іллаковичувни аналізуються особливості польських колорем з лексико-семантичного мікрополя *czzerwony*. Охарактеризовано найпопулярніші колорема, сферу їх уживання, сполучуваність, походження, символічне значення та семантичне розмаїття.

Ключові слова: колористика, семантика, червоний колір, польська мова, поезія кінця ХІХ–першої половини ХХ ст.

Кінець ХІХ–перша половина ХХ ст. у польській літературі характеризується значною активністю та великою кількістю літературних течій (реалізм, натуралізм, експресіонізм та ін.), що неминуче позначилося на мові творів – живій та яскравій, образній, наповненій авторськими неологізмами (особливо це стосується творчості Ю.Тувіма). Невід'ємною частиною мовної системи кожного народу є система колоропозначень¹. У зарубіжній науці дослідженням колорем займалися Б.Берлін і П.Кей¹, А.Вежбіцька², Р.Токарський³ та ін., в українській – І.Чумак-Жунь⁴, Т.Венкель⁵, Т.Козак⁶ та ін. У цій статті розглядаються лексеми з семантикою червоного кольору, присутні в поезіях К.Пшерви-Тетмаєра⁷, Я.Каспровича⁸, Ю.Тувіма⁹, М.Павліковської-Ясножевської¹⁰ та К.Іллаковичувни¹¹.

У польській поезії кінця ХІХ–першої половини ХХ ст. колорема, що входять до лексико-семантичного мікрополя *czzerwony*, доволі часто вживаються у прямому значенні – для опису квітів: *róże czerwone* – М.Павліковська-Ясножевська “Епітафія закоханий. II” (“Epitafium zakochanej. II”), К.Іллаковичувна “Смерть троянд” (“Śmierć róż”),

¹ Berlin B., Kay P. Basic colour terms: their universality and evolution. Berkeley, 1969.

² Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. Москва, 1996. С.231–291.

³ Tokarski R. Semantyka barw we współczesnej polszczyźnie. Lublin, 1995.

⁴ Чумак-Жунь І.І. Лексико-семантичне поле кольору в мові поезії І.О.Буніна: склад, структура, функціонування: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 1996.

⁵ Венкель Т.В. Синтагматичні, парадигматичні та епідигматичні характеристики прикметників на позначення кольору в англійській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Львів, 2004.

⁶ Козак Т. Лексико-семантична група слів, які позначають колір у німецькій мові (діахронічне дослідження): Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2001.

⁷ Przerwa-Tetmajer K. Poezje. Warszawa, 1966.

⁸ Kasprovicz J. Wybór poezji. Wrocław–Warszawa–Kraków, 1990.

⁹ Tuwim J. Kwiaty polskie. Warszawa, 1995.

¹⁰ Pawlikowska-Jasnorzewska M. Poezje. Warszawa, 1966.

¹¹ Illakowiczówna K. Wiersze 1912–1959. Warszawa, 1982.

purpur róż – Я. Каспрович, “День гніву” (“Dies irae”), *paś dzikiej róży* – Я. Каспрович “Куц шипшини” (“Krzak dzikiej róży”); плодів: *ciemnoczerwone czereśnie* – Ю. Тувім “Черешні” (“Czereśnie”); тіла: *czerwone usta* – Ю. Тувім “Недільний колоквиум на вулиці” (“Colloquium niedzielne na ulicy”), “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”), Я. Каспрович “День гніву” (“Dies irae”), *czerwone wargi* – Я. Каспрович “В халупі” (“W chałupie”), *czerwony policzek* – К. Ілляковичувна “Зима” (“Zima”), *serce czerwone* – Ю. Тувім “Десятиліття” (“Dziesięciolecie”) та ін. В описах тіла лексем, що входять до мікрополя *czerwony*, часто вказується на рум'янець, відтінок шкіри, при цьому використовуються не лише деривати кольоропозначення *czerwony*, а й лексеми з іншими коренями, близькі за семантикою: *czerwone dzieciątka* – М. Павліковська-Ясножевська “Шлюб” (“Ślub”), *chłopak czerwony* – Ю. Тувім “Народження сина поета” (“Syna poetowego narodziny”), *czerwona przekupka* – Я. Каспрович “На базарі” (“Na targu”), *pan prezes z panem fabrykantem purpurowieli* – Ю. Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”).

Для глибшого розуміння метафоричної семантики кольоропозначень досліджуваного мікрополя необхідно звернутися до семантики та символіки червоного кольору в культурі.

Червоний колір здавна вважається символом крові, вогню, енергії, сонця, активності, здоров'я, довголіття, краси, добробуту, кохання, пристрасті, повноти життя, свободи, сили, мужності, урочистості, влади, величі, незалежності та водночас ворожнечі, гніву, помсти, війни, ран, агресії, бунту, демонічного начала, хаосу, революції та смерті. Це найбільш емоційно насичений колір¹² (цю тезу підтверджують дані опитування носіїв російської, німецької та англійської мов – згідно з опитуванням, у категорії емоційних асоціацій у всіх цих культурах першість тримає саме червона барва¹³). На думку Й. В. Гете, червоний колір символізує могутність і знатність¹⁴. У політиці ця барва є символом комунізму та соціалізму, у середньовічному християнському мистецтві – божественної любові, милосердя та мучеництва. За фен-шуйом, вона відповідає за гроші та виживання. Червоний колір також символізує сором (укр. *вулиця червоних ліхтарів; червоніти від сорому*; пол. *czerwona dzielnica* (наприклад, в Амстердамі), *okna za czerwonymi firankami*¹⁵; *oblać się rumieńcem wstydu*¹⁶). Для європейців та американців він означає небезпеку, заборону (дорожні знаки, червоний сигнал світлофора, червона картка у футболі), для китайців – радість і свято, для жителів Середнього Сходу – зло і порок¹⁷. У геральдиці пурпурова барва символізує благочестя, поміркованість, щедрість, владу та велич. Подібне значення цей колір мав у Римській та Візантійській імперіях¹⁴. Натуральну пурпурову фарбу було складно добувати, тому через дуже високу ціну одяг цього кольору могли дозволити собі лише представники вищого прошарку суспільства. Відображення цих історичних фактів знаходимо і в польській поезії: *sen wymarze o purpurze i złocie* – К. Ілляковичувна “Як тут співати...” (“Skąd tutaj śpiewać...”), *maki w królewskiej idą purpurze* – Я. Каспрович “Недовго тривала моя радість” (“Niedługo trwała ma radość”).

Лексеми на позначення червоного кольору пов'язані з поняттям *światło*, що в польській поезії представлено, зокрема, лексемами *słońce*, *błyskawica* і под. Зв'язок між червоним кольором і світлом можна пояснити належністю цієї барви до так званих “теп-

¹² Словник символів культури України. Київ, 2002.

¹³ Кудрина А. В., Мецераков Б. Г. Семантика цвета в разных культурах // Психологический журнал Международного университета природы, общества и человека “Дубна”. 2011, №1. С. 1–17 (<http://www.psyanima.ru>).

¹⁴ Лысоиваненко Е. Г. Система и семантика цветообозначений в прозе М. А. Булгакова: Дис. ... канд. филол. наук. Москва, 2001.

¹⁵ Tokarski R. Semantyka barw we współczesnej polszczyźnie. Lublin, 1995.

¹⁶ Krasnowolski A. Słowniczek frazeologiczny. Warszawa, 1899.

¹⁷ Керлот Х. Э. Словарь символов. Москва, 1994. С. 549–560.

лих” кольорів, тобто тих, що породжуються довгими світловими хвилями¹⁴. За свідченнями Х.Е.Керлота, вони стимулюють певні явища, а також перебувають у зв'язку з процесами асиміляції, активності та напруження (до теплих кольорів дослідник відносить червоний, помаранчевий і білий у широкому розумінні)¹⁷. У ліричних творах трапляються вирази *zórz czerwone złoto* – Ю.Тувім “Дівчатам” (“Dziewczynom”), *czerwona, prawie krwawe płatki odbłasków* – Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”) тощо. Лексеми з семантикою червоної барви часто використовуються поетами в описах сонця, що сходить або заходить: *czerwony zachód* – К.Ілляковичувна “Сумні пісні про Барбару та Августа” (“Załosne pieśni o Barbarze i Augustcie”), *zorza wiśniowa* – Ю.Тувім “Картопля” (“Kartofle”), *purpurowe wschody* – К.Пшерва-Тетмаєр “Фальш, заздрість...” (“Falsz, zawiść...”), *zgroza niebios lka purpurowa, pożar czerwony* [про сонце] – Ю.Тувім “Вірш глузлих дітей” (“Wiersz wyszydzących dzieci”), *obłoczne bory we krwi słońca, krewią złotej lwicy niebo broczy* – Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”). В останньому прикладі автор зображає сонце, що заходить, в образі закривавленої левиці. Тут спростерігається поєднання переносних колористичних значень двох лексем – *krew* (= *czerwony kolor*) і *złoty* (= *zółty*), які характеризують описуваний предмет. У вірші “Захід. I” (“Zachód. I”) Ю.Тувім навіть пропонує власний колористичний неологізм, пов'язаний із сонцем та лексико-семантичним мікрополем червоної барви – *czerwonozorze*. У наведених прикладах на вибір колорему саме цього мікрополя впливає не лише її асоціація з теплом, а й безпосередній вигляд зображуваного явища – як відомо, при заході сонця небо набуває помаранчевих та червоних відтінків. У подібному контексті польські поети використовують лексеми на позначення червоного кольору наступним чином:

[...] *gdy krew zachodu gasi słońca chwałę*
i spaja niebo czerwonym zalewem z ziemią [...]

К.Ілляковичувна “Орхидейні схили” (“Storczykowe zbocze”)¹⁸.

Na ich sierści zachód pokładł kólecčka pawie
i zziąbane ciężko pyski i kły zakrwawił.

К.Ілляковичувна “З собаками” (“Z psami”)¹⁹.

Польські поети кінця XIX–першої половини XX ст. доволі активно використовують імпліцитні кольоропозначення, тобто такі, що передають колір за посередництвом конкретних предметів, які в реальному світі є носіями відповідного кольору⁴. Серед таких предметів найпопулярнішою є кров. Цікаво, що зв'язок червоної барви з кров'ю простежується не лише на рівні польської та інших слов'янських культур – він характерний також для загальносвітової культури, що підтверджує, зокрема, кольоропозначення, наявне в австралійській мові варлпірі: *yalyu-yalyu* (воно є відповідником укр. *червоний*), що в дослівному перекладі означає “кров-кров”². У двох наведених прикладах із віршів К.Ілляковичувни за допомогою колористичного асоціативного зв'язку вдало поєднані пов'язана з поняттям *słońce* лексема *zachód* і дієслово *zakrwawić*, що апелює до поняття *krew*. Це підтверджує той факт, що лексеми на позначення червоного кольору мають стійку асоціацію з кров'ю.

У польських поезіях кінця XIX–першої половини XX ст. лексеми *krew* і *krwawy* у переносному, колористичному значенні використовуються доволі широко: *błyskają ognie krwawe czerwono* – К.Пшерва-Тетмаєр “Над пустим полем...” (“Nad polem pustem...”), *krwawy koral, róża, wkrwawiona w dzień rozgrzany, róże spod bruku wykrwawia, krwawe*

¹⁸ *Ilakowiczówna K. Wiersze 1912–1959. Warszawa, 1982. S.113.*

¹⁹ *Ibid. S.121.*

kwiatów płatki – Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”), *krwawy pąs dzikiej róży* – Я.Каспрович “Кущ шипшини” (“Krzak dzikiej róży”), *krwawy wieniec* [про настурції] – Я.Каспрович “Настурції” (“Nasturcje”), *krwawa kropla z butli* – Ю.Тувім “Коктейль” (“Cocktail”). Поняття *krwaw* та лексико-семантичне мікрополе *czzerwony* настільки пов’язані між собою, що можуть взаємозаміщуватися – говорячи *krwaw*, ми розуміємо *czzerwony*, а *czzerwony* – *krwaw*: *miecz iskrzy się ostrzem czzerwonym* – Я.Каспрович “День гніву” (“Dzień irae”). У цьому прикладі вираз *червоне вістря ножа* реципієнт сприймає однозначно: закривавлене лезо.

Імплицитні кольоропозначення можуть бути представлені не лише традиційними для колористики ад’ективами, а й субстантивами. Інколи подібні кольоропозначення утворюють цілі структури, за допомогою яких поет формує картину твору та виражає свій авторський світогляд:

*Patrzę na łąkę szmaragdową
W kulkach śniegulek, w plamach maków [...]*

Ю.Тувім, “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”)²⁰.

У наведеному прикладі звична колорема *czzerwony* замінюється на *w plamach maku*, проте розшифрувати колористичний підтекст цього словосполучення можна лише після прочитання частини твору, з якого стає зрозумілим, що предметом зображення є більярд: смарагдова лука – зелена поверхня ігрового поля, а сніжні та макові плями на ньому – різнокольорові кулі. Це дає підстави для висновку, що *w plamach maku* є в даному випадку не тільки імплицитною, а й контекстуально-оказіональною кольоролексевою, значення якої реалізується у межах конкретного твору, на відміну від узуально-го кольоронайменування *czzerwony*.

Квіти червоного кольору нерідко виступають імплицитними колоремами – виразниками відповідної барви:

*Zakwitła krew ludzka makiem,
centurią i kąkolem.*

К.Іллаковичувна “Поле бою” (“Pobojowisko”)²¹.

Твір Ю.Тувіма “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”) містить приклади імплицитних кольоропозначень, що виходять за рамки монолексемності, утворюючи цілі речення. Червоний колір троянд автор описує наступним чином: *coś miały z barszczu i coś z malin*. Далі дається ще більш детальна колористична характеристика:

*Róż wiejskich czerwień rozcieńczona
Coś miała z malin, coś z buraków,
Coś z pomidorów i coś z raków,
Ot, jakaś niedoczerwieniona.*

Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”)²²

Таким чином, за допомогою поєднання колорем різних типів (імплицитних, субстантивних, дієприкметникових) автор утворив розгорнуту картину, що сприяє кращій рецепції та умозоровому сприйняттю зображуваного предмета.

До складу колористичних описів нерідко входять порівняльні структури, які допомагають повніше передати суть зображуваного предмета чи явища, а також зробити його більш яскравим, насиченим і живим: *róże jak rany jatrzą się czerwone; nabrzmiały krwią, jak czarne wiśnie* – Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”), *twarze, by*

²⁰ Tuwim J. Kwiaty polskie. Warszawa, 1955. S.24.

²¹ Illakowiczówna K. Wiersze 1912–1959. S.64.

²² Tuwim J. Kwiaty polskie. S.13.

ogień czerwone – Я.Каспрович “Вони йшли збирати колосся...” (“Szły zbierać kłosy...”). В останньому прикладі бачимо, що вогонь сприймається саме у колористичному мікрополі лексеми *czerwony*, попри те, що полум’я може мати різний відтінок – від жовто-помаранчевого до синього. Імовірно, це пояснюється традицією, що закріплює лексемну валентність цієї колорема, а також її “температурними” характеристиками, які визначають її належність саме до групи “теплих” кольорів. А.Вежбіцька підтверджує зв’язок червоної барви із концептом *вогонь*, причому це явище характерне для представників найрізноманітніших культур світу. За результатами опитування, проведеного дослідницею, інформанти найчастіше окреслюють колір вогню як оранжевий, проте на запитання “Який колір стимулює думати поняття *вогонь*?” більшість дає відповідь “червоний”²². Що стосується польської мови, то описаний зв’язок підтверджує, зокрема, такий фразеологізм, як *czerwony kur*, що означає “вогонь”²². Інше підтвердження знаходимо у вірші Я.Каспровича “Настурції” (“Nasturcje”): *nasturcje płoną jak purpury*.

Лексико-семантичне мікрополе *czerwony* має зв’язок із поняттям *ciepło*, оскільки цей колір, як уже зазначалося, належить до “теплої” гами. У прикладі *złoty płomienny niebios* (Ю.Тувім “Вечерній вірш” (“Wieczorny wiersz”)) зображене вечірнє небо та захід сонця. Лексема *plomienny* виступає репрезентантом лексеми *sloneczny* на основі подібності за двома категоріями: колір (жовто-червоний) та температура (висока), хоча походить від субстантива *plomień*, а не *słońce*. У прикладі *czerwonych ust ognisko* (Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”)) субстантив *ognisko* підкреслює та підсилює колористичну характеристику ад’єктива *czerwony*.

Часто поети використовують лексеми з семантикою червоного кольору в описах осені та зів’ялого листя. На перший погляд, таке слововживання не є метафоричним, оскільки осіннє листя здебільшого має саме такий колір, проте на основі цього біологічного факту поети створюють цілісні асоціативні образи, задіюючи не тільки безпосередньо прикметник *czerwony*: [*jesień*] *chodzi w szalu czerwonym i złotym, czerwienią kapie z parku na ulicę* – М.Павліковська-Ясножевська “Осінь” (“Jesień”), *ploną ogień czerwonym liściem* – М.Павліковська-Ясножевська “Горить вогнем могила невідомого солдата...” (“Nieznanego żołnierza ogniem płonie grób...”).

Для більшої поетичності й оригінальності поети інколи замість базової колорема *czerwony*, що перебуває у центрі лексико-семантичного мікрополя, вживають неосновні відтінкові лексеми, які лежать на периферії: *korolowe policzki* – Я.Каспрович “В халу-пі” (“W chałupie”), *jarzębiny korolowe* – К.Іллаковичувна “Інша осінь” (“Inna jesień”), *róże karminowe* – Ю.Тувім “Польські квіти” (“Kwiaty polskie”), *czereśniowa panna* – Ю.Тувім “Н” (“N”).

Лексеми на позначення червоного кольору можуть використовуватися як замітники лексем із семантикою рудої, коричневої та бурої барви: *czerwone sarny* – М.Павліковська-Ясножевська “Полювання” (“Polowanie”), *klębek rudoczerwony* [про білку] – М.Павліковська-Ясножевська “Білка” (“Wiewiórka”). Отже, у деяких випадках між лексемами цих колористичних мікрополів існує взаємозамінність. На це звернув увагу і польський дослідник Альфред Заремба, який навів такі приклади: *czerwone konie* = *gniade konie*, *czerwone włosy* = *rude włosy*²³. Близькість оранжевого / помаранчевого / рудого та червоного кольорів спостерігається і в англійській мові, де руде волосся окреслюється саме колоремою *red*.

Традиційно червоний колір є символом комунізму: *Rewolucjo! Amazonko czerwona!* – Ю.Тувім “День взяття Бастилії” (“Quatorze Julliet”). Цю асоціацію неодноразово використовував у своїх творах Ю.Тувім, вживаючи словосполучення *czerwone święto* на по-

²³ Zareba A. Nazwy barw w dialektach polskich i historii języka polskiego. Wrocław, 1954.

значення Дня солідарності трудящих – 1 травня (“Pierwszy maja”). Щоправда, поряд із цією колоремою автор використовує й інші, показуючи цим, що перший день останнього весняного місяця – свято не лише комунізму, а й весни, природи:

*Szalej, czerwona, niebieska, zielona,
W czerwone święto, w niebieskie święto,
W zielone święto majowe!*²⁴

Якщо у Артюра Рембо кольорів набували голосні звуки (“Голосівки”), то у Юліана Тувіма – цілі слова:

*Czerwieńcie, zieleńce się, słowa,
Hymnami buntowniczymi!*

“Слово і тіло. IV”²⁵.

У науковій літературі подібне явище отримало назву синестезії. На думку відомого американського психолога Лоуренса Маркса, воно властиве всім людям, оскільки проявляється на рівні організму як домовна форма категоризації²⁶.

Лексеми на позначення кольору можуть поєднуватися з неколірним компонентом, утворюючи складні кольоропозначення: *tętno krwi czerwono-chorągwianej* (Ю.Тувін, “Sztandar”). Ускладнюючий компонент вносить корективи до семантичної структури колорема, яка внаслідок цього набуває додаткового значення, часто метафоричного. У даному прикладі *czerwono-chorągwiwana krew* є символом патріотизму, адже створює алузію до національного прапора Польщі, який містить у собі червону барву, а також вказує на боротьбу, війну, повстання.

Частина польських кольоропозначень, що входять до лексико-семантичного мікрополя *czerwony*, збігаються з аналогічними кольоропозначеннями в українській мові – це пояснюється, зокрема, спільним походженням мов. Прикладом може слугувати ядрена лексема даного мікрополя – *czerwony*. За даними етимологів, вона походить від назви червоного хробака (*czerw*²⁷) і є як формальним, так і змістовим відповідником укр. *червоний*. Наявність іншої спільної групи лексем у цих двох мовах пояснюється однаковим запозиченням: наприклад, пол. *borodo* та укр. *бордо* – від франц. *bordeaux*, що походить від кольору вина “Бордо”, а назва вина, у свою чергу – від однойменного міста у Франції. І все ж деякі польські колорема однокорінного відповідника в українській мові не мають – наприклад, *szkarłatny*. Цікаво, що пояснення цієї барви польським тлумачним словником і переклад польсько-російським та польсько-українським словниками дещо різняться. Так, польський тлумачний словник окреслює *szkarłatny* наступним чином: “кольору крові, темно-червоний”²⁸, тоді як польсько-російський перекладний словник пропонує варіант “яскраво-червоний, пурпуровий”²⁹, а польсько-український – “пурпуровий”³⁰. Пурпуровий трактується як суміш червоного з фіолетовим, яскраво-червоний і темно-червоний – як відмінні, близькі до протилежних відтінки, а колір крові – як інтенсивний червоний, рос. *алый*. Така широка поліваріантність створює труднощі для чіткого окреслення меж даного кольору, а також для підбору адекватного відповідника іншими мовами. Особливо важливу роль це відіграє при перекладі поезії, де стисла, унормована форма обмежує можливості передачі кольору в описовий спосіб.

²⁴ Tuwim J. Poezje wybrane. Warszawa, 1977. S.80–81.

²⁵ Ibid. S.99.

²⁶ Marks L. On colored-hearing synesthesia: cross-modal translations of sensory dimensions // Psychological Bulletin. 1975. Vol. 82, #3. P.303–331.

²⁷ Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego. Warszawa, 1957.

²⁸ Popularny słownik języka polskiego. Warszawa, 2002. S.991.

²⁹ Hessen D., Stypuła R. Wielki słownik polsko-rosyjski. Warszawa–Moskwa, 1967. S.1034.

³⁰ Польсько-український словник / [Упоряд. Левінська С.Й., Старак Т.В.]. Львів, 1998. С.226.

Отже, лексико-семантичне мікрополе кольору *czerwony* у польській мові є доволі широким і багатокомпонентним. Колореми, що входять до його складу, репрезентують різні частини мови, їм властива значна лексична валентність та багата семантика, у межах якої присутні як прямі, так і переносні, метафорико-асоціативні варіанти значень. Приклади з проаналізованих поезій свідчать не лише про активну творчу фантазію польських авторів кінця XIX–першої половини XX ст., а й про багатство польської мови загалом, про її потужний лексичний склад і семантичний потенціал.

THE LEXEMES WITH RED COLOR SEMANTICS IN POLISH POETRY OF THE END OF THE XIXth c. – THE FIRST HALF OF THE XXth c.

Marija POLOVYNKINA

*The Oleksandr Potebnia Institute of Linguistics, NASU
Hrushevskoho street 4, Kyiv, 01001
The Department of Western and South Slavic Languages
e-mail: polovynkina@gmail.com*

In this article the features of polish color terms from the lexical-semantic microfield *czerwony* have been analyzed. The research was based on the poetry of K.Przerwa-Tetmajer, J.Kasprowicz, J.Tuwim, M.Pawlikowska-Jasnorzewska and K.Żłakowiczówna. The author described the most popular color terms, their field of use, compatibility, etymology, symbolic meanings and semantic diversity.

Key words: coloristics, semantics, red color, Polish language, poetry of the end of XIXth c.–first half of the XXth c.

ЛЕКСЕМЫ С СЕМАНТИКОЙ КРАСНОГО ЦВЕТА В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ ПОЛЬСКИХ ПОЭТОВ КОНЦА XIX–ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВВ.

Мария ПОЛОВИНКИНА

*Институт языкознания имени А.А.Потебни НАН Украины
ул. Грушевского, 4, Киев, 01001
Отдел западно- и южнославянских языков
e-mail: polovynkina@gmail.com*

В статье на материале поэзии К.Пшервы-Тетмайера, Я.Каспровича, Ю.Тувима, М.Павликовской-Ясножевской и К.Иллаковичуны проанализированы особенности польских колорем лексико-семантического микрополя *czerwony*. Также охарактеризованы популярные колоремы, сфера их применения, сочетаемость, происхождение, символическое значение и семантическое разнообразие.

Ключевые слова: колористика, семантика, польский язык, поэзия конца XIX–первой половины XX вв.